

Dagsordenspunkt til møde i Udvalg vedrørende psykiatriområdet og det specialiserede socialområde (1-30-74-19-17)

3. Godkendelse af midlertidig placering af særlige pladser i psykiatrien

Resumé

Den 2. juni 2017 blev lovforslaget vedrørende etablering af særlige pladser i Psykiatrien vedtaget. Der fremlægges forslag om midlertidig etablering af pladser i Region Midtjylland med henblik på, at der kan være kapacitet klar primo 2018. Endvidere orienteres om forslag til permanent dimensionering og placering. Dette forslag fremlægges til politisk behandling i september.

Direktionen indstiller,

- at** det godkendes, at der primo 2018 etableres 14 særlige pladser i Regionspsykiatrien Midt, Viborg,
- at** der frem til udflytning til Psykiatrisk Center i Skejby midlertidigt placeres 7 særlige pladser i eksisterende kapacitet på Aarhus Universitetshospital Risskov, og
- at** Region Midtjyllands egenfinansiering af driftsudgifterne i 2018 på 2,8 mio. kr. indgår i budgetlægningen for 2018.

Sagsfremstilling

Den 2. juni 2017 blev lovforslaget om oprettelse af særlige pladser i psykiatrien vedtaget med ikrafttrædelse den 15. juli 2017. Med udgangspunkt i loven skal der stiles efter at oprette 150 særlige pladser på psykiatriske afdelinger i hele landet. En forudsætning i loven er, at pladserne skal etableres i eksisterende kapacitet i sygehusregi og stå klar primo 2018.

Beregnet ud fra bloktilskudsandel skal Region Midtjylland stile efter etablering af 32 pladser. Sundheds- og Ældreministeriet har desuden tilkendegivet, at det er behovet, som bør afgøre antallet af pladser i den pågældende region.

Målgruppen for de særlige pladser er en mindre gruppe af særligt udsatte patienter med svære psykiske lidelser og udadreagerende adfærd. Disse særligt udsatte patienter har samtidig været indlagt gentagne gange i psykiatrien, haft afbrudte behandlingsforløb og har ofte et misbrug og/eller dom til behandling. Opholdet sker på baggrund af en visitation, er frivilligt og forventes at have en varighed på mellem tre og seks måneder. Handlekommunen har ansvaret for visitation efter vejledende indstilling fra et visitationsforum, som er tværfagligt og tværsektorielt sammensat og forankret i regionen.

Formålet med pladserne er at tilbyde en intensiv og helhedsorienteret behandlings- og rehabiliteringsindsats med henblik på at stabilisere patientens helbred. Ydermere er formålet også at nedbringe antallet af voldsepisoder og konflikter, at opnå bedre sikkerhed for andre patienter og medarbejdere samt at forebygge anvendelsen af tvang overfor målgruppen. Pladserne skal rumme både psykiatrisk behandling, en socialfaglig/rehabiliterende indsats, en frivillig misbrugsbehandling samt forskellige dagsaktiviteter som f.eks. motion og mestring af hverdagen. Der kan anvendes tvang inden for de eksisterende rammer i psykiatriloven – dog undtaget tvangsindlæggelse.

Driftsøkonomi

Pladserne finansieres som udgangspunkt af regioner og kommuner. Staten bidrager til finansieringen via bloktilskuddet. Der forudsættes et omkostningsniveau for tilbuddet på 1,9 mio. kr. pr. år pr. plads. Finansieringen sker via en takstmodel, hvor den kommunale finansiering fastlåses til 80 %, mens regionen oppebærer drifts- og forsyningsansvaret svarende til 20 % af de forudsatte omkostninger. De pladser, der står ledige, afregnes efterfølgende af beliggenhedsregionen samt blandt alle kommuner i regionen efter objektiv fordelingsnøgle. Derudover kommer et beløb til kompetenceudvikling samt et beløb til administration af visitationsforum.

Anlægsøkonomi

Der er afsat 100 mio. kr. i ekstra bloktilskud i 2017 til etablering af de landsdækkende 150 pladser. Region Midtjyllands andel af disse er 21,4 mio. kr.

Forslag til placering

I loven fremgår det, at der skal stå et antal særlige pladser klar primo 2018, og at det skal ske indenfor eksisterende kapacitet i sygehusregi. Psykiatrien har ikke ledige sengeafsnit. Det er derfor nødvendigt at skabe ledig kapacitet gennem en intern omrokering af afsnit og funktioner. En gennemgang af de eksisterende psykiatriske afdelingers bygningskapacitet har vist, at det ikke er muligt at pege på en permanent løsning for etablering af 32 nye særlige pladser, som kan stå klar primo 2018. Det er derfor nødvendigt at operere med henholdsvis en kortsigtet og en permanent løsning for placeringen.

Placering på kort sigt

Administrationen vurderer, at der på kort sigt kan etableres 21 nye særlige pladser med opstart primo 2018, som følgende:

- Et afsnit på 14 særlige pladser i Regionspsykiatrien Midt, Viborg.

Der kan frigives 14 særlige pladser ved en intern omrokering i Regionspsykiatrien Midt. Regionspsykiatrien Midt har midlertidigt placeret et sengeafsnit i Sønderøparken 21, mens lokalerne i bygningen, hvor de øvrige sengeafsnit er placeret, er blevet renoveret. Løsningen er, at den midlertidige placering fastholdes, og kapaciteten anvendes i stedet til etablering af 14 særlige pladser.

- En midlertidig placering af 7 særlige pladser i Aarhus Universitetshospital Risskov.

Der skabes 7 nye særlige pladser ved mindre anlægsmæssige tilpasninger i eksisterende sengeafsnit i Aarhus Universitetshospital Risskov. Disse opretholdes indtil nedlukningen af Aarhus Universitetshospital Risskov i 4. kvartal 2018.

For begge placeringer gælder, at pladserne etableres som to afsnit med organisatorisk og ledelsesmæssig reference til henholdsvis afdelingsledelsen i Regionspsykiatrien Midt og afdelingsledelsen i Afdeling P, Aarhus Universitetshospital Risskov.

Driftsudgifter i 2018

Der vil ud over det statslige bidrag og kommunal finansiering være behov for en regional egenfinansiering i størrelsesordenen 2,8 mio. kr. til driften af de 21 pladser i 2018. Det foreslås, at finansieringen indgår i budgetlægningen for 2018.

Forslag til permanent løsning

På længere sigt skal der etableres 32 særlige pladser. Med udgangspunkt i befolkningsgrundlaget foreslås en fordeling med 14 pladser i den midt/vestlige del af regionen og 18 pladser i den østlige. På denne baggrund er der udarbejdet følgende forslag:

Midt/Vest placering

- Fastholdelse af placeringen af de 14 særlige pladser i Regionspsykiatrien Midt, Viborg, enten ved permanent anvendelse af Søndersøparken 21 eller BUC's bygning i Søndersøparken.

Øst placering

- Ændring af 16-sengsafsnit på Psykiatrisk Center i Skejby, som oprindeligt skulle have været et lav-intensivt sengeafsnit, til 18 særlige pladser i forbindelse med ibrugtagningen i efteråret 2018.
- Harmonisering af optageområdet for Regionspsykiatrien Randers, hvilket indebærer 12 ekstra senge i Regionspsykiatrien Randers, som overføres fra Aarhus Universitetshospital Risskov i forbindelse med nedlukningen af Aarhus Universitetshospital Risskov.
- Flytning af 6-8 lav-intensive sengepladser til et fælles tilbud med Aarhus Kommune (Borgernes Psykiatrihus).

Forslaget til den permanente løsning er beskrevet mere uddybende i vedlagte bilag, der ligeledes redegør for alternative placeringsmodeller. Der gøres opmærksom på, at der fortsat er usikkerhedsmomenter i forhold til placering, dimensionering og udgifter forbundet med den skitserede løsning, hvorfor der arbejdes videre med at kvalificere forslaget frem mod den politiske behandling i september.

Da den permanente løsning har personalemæssige konsekvenser, sendes denne del af forslaget i høring i MED-systemet i august måned, således at høringssvarene vil foreligge til den politiske behandling i september.

Forslaget vil også blive drøftet med kommunerne på det næste møde i Kontaktudvalget den 25. august 2017 ligesom der indhentes udtalelser fra specialrådene for Voksenpsykiatri og Børne & Unge psykiatrien.

Økonomiske konsekvenser af den permanente løsning

På grundlag af en foreløbig vurdering af de nødvendige tilpasninger, der skal laves de pågældende steder, vurderes det, at anlægsudgifterne ikke kan holdes inden for regionens bloktilskudsandel. Ud fra de foreløbige beregninger er det vurderingen, at anlægsudgifterne vil beløbe sig til minimum 5 mio. kr. udover end det statslige tilskud. Beregningerne vil blive yderligere kvalificeret inden den politiske behandling i september.

Administrationen er i gang med detailberegninger af de endelige driftsøkonomiske konsekvenser ved etableringen af de 32 særlige pladser og ved den interne omrokering af afsnit og funktioner i psykiatrien. Den foreløbige vurdering er, at det vil medføre et driftsøkonomisk underskud i forhold til den eksisterende driftsøkonomiske ramme på 4,5 mio. kr. årligt fra 2019. Udgangspunktet er således, at der vil være et underskud på de særlige pladser og på den samlede løsning, hvilket i givet fald skal håndteres i forbindelse med budgetlægningen for 2018. Såfremt finansieringsunderskuddet skal dækkes inden for psykiatriens nuværende rammer vil det være nødvendigt at se på den nuværende sengekapacitet. Hertil må forventes yderligere udgifter til realisering af fælles ledelse og udviklingstiltag i projekt Borgernes Psykiatrihus i Aarhus Kommune.

Den videre proces

I forbindelse med etableringen af de særlige pladser er der i Region Midtjylland nedsat en projektorganisation med en styregruppe samt en koordinationsgruppe, som har til formål at planlægge etableringen og driften af de kommende særlige pladser i Psykiatrien. Projektorganisationen består af repræsentanter fra psykiatrien, det specialiserede socialområde samt kommunerne. Der vil i dette regi blive arbejdet med en konkretisering af Region Midtjyllands tilbud, herunder en nærmere beskrivelse af indholdet af behandlingstilbuddet, oprettelse af visitationsforum, rekruttering og kompetenceudvikling.

Forslaget vil som nævnt også blive drøftet med kommunerne på det næste møde i Kontaktudvalget den 25. august 2017.

I den videre proces vil der være et særligt fokus på de usikkerhedsmomenter, der er i forbindelse med etableringen af de særlige pladser. Det gælder bl.a. i forhold til mulighederne for at kunne rekruttere tilstrækkeligt meget personale med de rette kompetencer.

Ud over ovenstående projektorganisation i Region Midtjylland er der endvidere etableret en tværregional gruppe på psykiatrilidelsesniveau og med deltagelse af Danske Regioner, som har til formål så vidt muligt at skabe et ensartet tilbud på tværs af regioner.

Tidligere politisk behandling

Regionsrådet blev den 23. november 2016 orienteret om satspuljeaftalen, der bl.a. indebærer etableringen af de særlige pladser, under punktet "Orientering om satspuljeaftale om etablering af specialiserede socialpsykiatriske afdelinger".

Bilag

- Forslag til permanent placering af op til 32 særlige pladser